

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Головне завдання системи вищої професійної освіти на сучасному етапі визначається як підготовка затребуваних, конкурентоспроможних фахівців, якими можна стати лише за умовою отримання якісної освіти. Для світової педагогіки проблематика самостійної роботи учнів не є принципово новою. Вирішальна роль в організації самостійної роботи студентів належить викладачеві, оскільки вона ініціюється і багато в чому визначається саме ним.

Актуальною сьогодні є необхідність переорієнтації навчального процесу з навчання на процес навчальної діяльності з одночасним посиленням відповідальності студента за свою освіту. Перед викладачем постає завдання виступати не тільки носієм інформації і зберігачем відповідних норм і традицій, але й помічником у становленні та розвитку особистості студента. Тому виникає необхідність переведення студента з пасивного споживача знань на їхнього активного творця, що вміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. У сфері моделювання самостійної роботи студентів можна виділити два основних підходи сучасної освіти – гуманістичний (особистісно-центрований за К. Р. Роджерсом), спрямований на розвиток особистості, і компетентнісний, орієнтований на практичну діяльність.

Обидва підходи, з одного боку, суперечать один одному, з іншого боку, вони взаємно доповнюють один одного. Тому на практиці доцільно використовувати інтегративний підхід, який раціонально поєднує продуктивні аспекти гуманістичного і прагматичного компетентнісного підходів. На практиці таку організацію самостійної роботи студентів у закладі вищої освіти можна розглядати як варіант конвенційної моделі (Р. Селман, Ю. Хабермас, Н. Хаан та ін.). Головне в даній моделі – це зміна функцій як педагога, так і студентів у єдиному освітньому процесі. Студент не тільки навчається, але й забезпечує, планує, поширює напрямки своїх наукових пошуків, чим значно підвищує якість своєї освіти, а педагог бере участь у цьому, консультує, стає тьютором (англ. tutor – наставник, історично сформована особлива педагогічна посада). Тьютор забезпечує розроблення індивідуальних освітніх програм учнів і студентів, супроводжує процес індивідуалізації освіти в школі, закладі вищої освіти (ЗВО), в системах додаткової освіти, зберігаючи функцію викладання. Характерною особливістю конвенційної моделі організації самостійної роботи студентів у ЗВО є не оптимізація її окремих видів, а створення умов високої пізнавальної активності, самостійності і відповідальності студентів у ході всіх видів навчальної діяльності.

Вирішуючи завдання підвищення якості освіти, основним напрямком організації всього навчально-виховного процесу має стати формування стратегії самонавчання і самоосвіти у процесі узгодженої діяльності. Вищим критерієм такої узгодженості постає співпраця викладачів і студентів, спрямована на саморозвиток, навчання і виховання особистості учня.

Т. М. Гайворонська

НАУКОВИЙ ГУРТОК ЯК ФОРМА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Реформування сучасної вищої освіти потребує від викладачів активізації гурткової роботи зі студентами з проблем права і правової практики.

Традиційно студентські наукові гуртки – це основна організаційна форма залучення студентів до наукової роботи.

Участь студентів у науковій роботі, підготовка наукової доповіді і виступ на щорічних студентських наукових конференціях розвиває у них навички самостійної роботи, здатність до аналітичного мислення і є додатковим фактором, що забезпечує поглиблення теоретичних знань.

Для розвитку наукової роботи студентів визначальне значення має загальний рівень, якість викладання юридичних дисциплін, лекційні курси, які повинні зацікавити студентів, пробудити думки та бажання повніше і глибше вивчати проблеми, які поставлено в лекціях і не порушено при вивченні курсу права.

Головні, на наш погляд, умови роботи студентського гуртка можна сформулювати таким чином.

Члени кафедри розглядають план роботи гуртка, беруть участь у розробленні тематики доповідей і наукових повідомлень, яка носить рекомендаційний характер, у здійсненні різних видів наукових заходів. Залучення всіх членів кафедри до роботи студентського наукового гуртка здійснюється у формі:

а) виділення викладачами доповідачів з тих навчальних груп, де вони проводять практичні заняття;

б) роз'яснення викладачем або науковим керівником особливостей методології наукового пізнання й осмислення правової дійсності, основних прийомів і методів науково-дослідної роботи з правових проблем, що підвищують ефективність розумової праці;

в) допомоги студенту в розробленні наукової доповіді, яка виключає дріб'язкову опіку і забезпечує всебічний розвиток у нього навичок самостійної роботи;

г) участі в обговоренні доповідей на засіданні гуртка, щоб дискусія проходила в коректній, суворо науковій формі з певним виховним впливом на студентів.